

4.4 Složené tvary slovesné a možnosti jejich vyhledávání v korpusu – pravidla slovosledu v češtině

4.4.A Motivační úvod

V korpusech lze vyhledávat výskyty slovních tvarů (word), je možné zvolit vyhledávání podle dalších atributů (lemma, tag, lc, pos atd.). Kromě jednoduchých slovních tvarů můžeme vyhledávat i tvary složené, víceslovné výrazy (fráze). Na tomto místě pojednáme o postupech, které lze použít pro vyhledávání složených slovesných tvarů. Česká slovesná flexe je poměrně chudá na jednoduché slovesné tvary. Kromě indikativu přítomnosti (futura) aktiva, imperativu a několika sloves tvořících synteticky futurum prefixem *po-* se všechny tvary času, způsobu i rodu vyjadřují analyticky. Chceme-li získat z korpusů podklady pro zkoumání vyjadřování kondicionálu, opisného futura, pasiva, minulého času (1. a 2. osoby), musíme vzít v úvahu: a) z jakých složek (tvary pomocných a významových sloves) se jednotlivé formy času, způsobu a rodu skládají a b) slovosledná pravidla, jimiž se řídí možná pořadí jednotlivých komponent.

4.4.B Nastínění problému¹

singulár	příčestí l-ové	pomocné sloveso	volný morfém -s	plurál	příčestí l-ové	pomocné sloveso
1. osoba	přišel	jsem	–	1. osoba	přišli	jsme
2. osoba	přišel	(jsi/jste)	(-s)	2. osoba	přišli	jste
3. osoba	přišel	–	–	3. osoba	přišli	–

Povinnou složkou tvaru minulého času indikativu aktiva 1. osoby je v češtině tvar l-ového příčestí slovesa významového a určitý tvar pomocného slovesa *být* (1. osoba sg. nebo pl.).² Povinnou složkou tvaru minulého času indikativu aktiva 2. osoby je v češtině tvar l-ového příčestí slovesa významového a určitý tvar pomocného slovesa *být* (2. osoba sg. nebo pl.), kterou lze v případě 2. os. sg. vynechat a nahradit pomocné sloveso *být* volným morfémem *-s*, který se pojí s tvarem l-ového příčestí významového slovesa nebo s některým jiným slovem ve větě. Povinnou složkou tvaru minulého času indikativu aktiva 3. osoby je v češtině tvar l-ového příčestí slovesa významového a absence určitého tvaru pomocného slovesa *být*.³

¹ V tabulce nejsou zahrnuty varianty reflexiv tantum.

² Rovněž neprobíráme případy, kdy je v 1. osobě vynechaný tvar pomocného slovesa nahrazen příslušným osobním zájmenem (... <já> mu klíč <vrátil> a <my> tu <čekali> v naprosté tmě ...).

³ Nebereme v úvahu ani archaismy typu (... on <jest> mi <uletěl> Pirát Ockham <byl jest přepadl> naši flotilu ...).

Budeme-li chtít vyhledat tvary minulého času v indikativu aktiva, pak musíme vzít v úvahu specifika značkování v jednotlivých korpusech. V korpusech SYN2000, SYN2005, SYN2006PUB a v korpusu ORWELL mají všechna l-ová přičestí na 8. pozici – osoba hodnotu X (libovolná osoba (1/2/3)). V korpusech SYN2009PUB a SYN2010 jsou uvedeny hodnoty 1, 2 nebo 3. Většinou jsou správně desambiguovány s ohledem na výskyt tvaru pomocného slovesa *být*. Existují ale i chybně desambiguované případy.

Na následujících obrázcích vidíme doklady chybné desambiguace kategorie osoby (8. pozice) ve značce l-ových přičestí, která jsou součástí složeného slovesného tvaru s volným morfémem -s spojeným se zájmeny *co/to* a příslovcem *kam*.

; Ducha posvátné bázně , a chraň si , cos	přijal /přijmout/VpMS---3R-AA---P	. " V krátkém komentáři O tajemstvích se Ambrož vrací
. ráno na kolejích , budu hlavně zvědavý , cos	viděl /vidět/VpMS---3R-AA---I	zajímavého přes prázdniny . @ měl bych ještě jednu prosbu
profilu se ho zeptala : " No , a cos	dělal /dělat/VpIS---3R-AA---I	ty ? " S šelmovsky rozzářenými očima si prohlížela jeho
krv a další stopy po ní . " Cos	udělal /udělat/VpMS---3R-AA---P	s jejím vozem ? " ptal se Shanahan . "
Kdo ukradl ve středu v noci ty vejce a tos	udělal /udělat/VpMS---3R-AA---P	zasej ty nebo tvůj táta mě za to určitě nepověsej
se tím , že vojáci neplatí účty ? Tos tím	chtěl /chtít/VpMS---3R-AA---I	řít ? Myslels tím , že zas přijde doba ,
tohle jsem ukradl z tátovy skříně . " Tos	neměl /mít/VpMS---3R-NA---I	," řekla Alika , " tvůj tatínek přece není
a lapající po vzduchu . - Tak vidíš , cos	udělal /udělat/VpMS---3R-AA---P	, syčel kovboj , - teď jsi spokojený ? -
Dobré odpoledne , pane Davide . " Cos to	provedl /provést/VpMS---3R-AA---P	? " Trochu jsem uklídlil . " Co
Samotný Moers čekal na Maigreta v salonu . " Cos	našel /najít/VpMS---3R-AA---P	? " Samozřejmě otisky , staré i nedávne .
tríčku s ušpiněnou baseballovou čepicí na hlavě . " Tos	byl /být/VpMS---3R-AA---I	ty , Ippestone ? " zeptal se dobráčky Warwick .
někdo vydával za detektiva z New York City . Tos	byl /být/VpIS---3R-AA---I	ty ! Včera v noci tam došlo k několika vraždám
" Tys na to přišla ? " Tos mě	měl /mít/VpMS---3R-AA---I	za tak blbou ? " Takže vidíš náš cit
. Rozhněvaně jsem se podívala na Dennise . " Tos fotografoval	/fotografovat/VpMS---3R-AA---I	ty ? Měl jsi být u dětí , jenže když
žes byl snad v kómatu . Ptáš se , cos	mohl /moci/VpMS---3R-AA---I	udělat ? Nejjednodušší a často nejúčinnější taktika je nechat ho
Koukám , že jsi pěkně nabroušená ! " Tos	uhod /uhodnout/VpMS---3R-AA---6P	, kamaráde . Nemáš tu nic , co by federálové
a zaplatil . Starostlivě přitom vraštil čelo . " Tos	nemusel /muset/VpMS---3R-NA---I	, Jime , " řekl jsem . " Vypij to
, žes ho před patnácti letama strkal někam , kams	neměl /mít/VpMS---3R-NA---I	. " Rozesmála se , ostře a překvapivě silně -
železné pelesti . " Kams dal mý šaty , kams	dal /dát/VpMS---3R-AA---P	mou kabelku , kams to všechno střílel , o cos
. To je můj ! mobil . Hýl : Kams	volal /volat/VpMS---3R-AA---I	? ! Prcek : (směje se) Budeš se
už ale sníš napadl , celá zem , kams až dohlédl	/dohlédnout/VpMS---3R-AA---1P	, jím byla pokrytá . Někdy sněžilo celou noc ,
Nádhera , nic lepšího už tě nemohlo napadnout . Kams	dal /dát/VpIS---3R-AA---P	proboha rozum ? Ale na lamentování už je pozdě ,
" Jo , ale - " Tak kams ji	dal /dát/VpMS---3R-AA---P	? " " Nemáš ji ty ? " Já
poslední jsi hodil pěkně blízko . " " Kams to	dostal /dostat/VpMS---3R-AA---P	, Tome ? " " Do několika míst . "
do hluboké propasti . A je ticho . Dav kams	zmizel /zmizet/VpIS---3R-AA---P	; na ulicích všední tváře , policajti , hříšné děvky
otloukala jeho hlavu o příčky železné pelesti . " Kams	dal /dát/VpIS---3R-AA---P	mý šaty , kams dal mou kabelku , kams to
: " Cože ? Cos napsal ? A kams to	poslal /poslat/VpMS---3R-AA---P	? " Odpověděl , že napsal na velitele stížnost straně

4.4.C Otázky

Ať už tedy budeme v případě vyhledávání složených slovesných tvarů pracovat s kterýmkoliv korpusem, budeme muset položit dotazy na jednotlivé tvary osoby, (čísla), způsobu a rodu, vždy s ohledem na možná slovosledná schémata.

4.4.D Formulace dotazu pro získání dat z korpusů

V případě vyhledávání tvarů minulého času indikativu aktiva se nám jeví jako nejvhodnější vyjít z tvarů pomocného slovesa *být*. Budeme pracovat s korpusem SYN2010.

V menu **Korpus** zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě `[lemma="být" & tag="VB.....[12]P.*"]`.

V dalším kroku je třeba zjistit, zda jsou tvary *jsem, jsi, jsme, jste* součástí analytického tvaru minulého času indikativu aktiva, tj. najít v jejich okolí tvar l-ového přičestí a ověřit, že s tvarem pomocného slovesa tvoří hledaný analytický tvar. Zvolíme filtr (pozitivní), rozsah hledání, v němž chceme vyhledávat tvary l-ových přičestí, **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku zapíšeme dotaz ve formě `[tag="V[pq].....[12].*"]`.⁴

Jak rozsáhlý má být zvolený interval?

Bude rozdíl mezi intervalem vpravo a vlevo? Nespouštějme ze zřetele fakt, že tvar pomocného slovesa *být* se chová ve sledovaných případech jako příklonka.

4.4.E Třídění a pozorování dat získaných z korpusů

Nejdříve nastavíme rozsah hledání $\langle -1, -1 \rangle$.

psaní Smyslu života , na čas jsme přestali , rozešli jsme /být/VB-P---1P-AA---I se a dělali na svých vlastních projektech , znovu se
Tak jakým právem mě tu zadržujete ? " Přišla jsi /být/VB-S---2P-AA---I sama , " potvrdil vážně . " Ne však z
? Věděl jsem , že se něco děje . Poznal jsem /být/VB-S---1P-AA---I ti to na hlase . " " Vypadá to dobře
za neomezené připojení , říká Neff . " Představovali jsme /být/VB-P---1P-AA---I si ho asi za 700 korun měsíčně . Dneska by
k ničemu , nedaří se mi to skloubit . Byla jsem /být/VB-S---1P-AA---I pitomá , když jsem si myslela , že to zmáknou
akcie ? Ne . A mzí mě to . Říkal jsem /být/VB-S---1P-AA---I si , že jsem hloupý . Moji známí loni nakupovali
Appletonová , která už tu byla taky . " Šla jsem /být/VB-S---1P-AA---I za Michaelem Kinsolvingem . " " Za tím režisérem ?
vždy na večerního pošťáka (ano , tak , slyšeli jste /být/VB-P---2P-AA---I dobře , třikrát denně chodila kdysi pošta !) ,
pane poručíku ? " " Promiňte nám , přešel jsem /být/VB-S---1P-AA---I si obličej oběma rukama , " ale dneska už jsme
převlékáme . " Vzdorně se na mě podívala . Vyvalila jsem /být/VB-S---1P-AA---I oči . " Vážně ? " " Samozřejmě v soukromí
jsem se zaměřili hlavně na obrannou fázi , a zkusili jsme /být/VB-P---1P-AA---I si standardní situace . Domácí nás v nich prověřili ,
zábradlí a neslyšně jsme pluli kolem pohádkového lesa , podívala jsem /být/VB-S---1P-AA---I se na jeho ruku , na jeho dlouhé prsty volně

Počet dokladů příslušné slovosledné varianty v korpusu SYN2010 je 269 918. Pokud se v konkordanci vyskytují chyby, pak by k jejich odhalení mohla pomoci následující zkouška. Ponecháme filtr pozitivní, nastavíme rozsah hledání $\langle 1,1 \rangle$, zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě `[tag="V[pq].....[12].*"]`.

Na obrázku níže vidíme na třetím řádku odspodu chybu (substantivum *Řek* je mylně interpretováno jako l-ové přičestí slovesa *řici*). Na dalších dvou označených řádcích jsou chyby v interpunkci důvodem přegenerování. Chyby v interpunkci vidíme i na dalších řádcích, na nich ovšem k přegenerování nedochází.

⁴ V případě, že bychom používali starší korpusy (SYN2000, SYN2005, SYN2006PUB, ORWELL), bude mít poslední dotaz podobu `V[pq].*`, nebo `V[pq].....X.*` (srov. výše oddíl **Pozice 8**).

co si povídají . Ani mě to nezajímalo . Začal jsem /být/VB-S---1P-AA---I byl zoufalý z následujícího týdne . Copak neexistuje lék ,
na malou chvilku budete vy sami Žila jsem a milovala jsem /být/VB-S---1P-AA---I byla milována Netruchlete příliš Vidím žiju dýchám svého Pána Plačte
Sbírka : Stromy u cesty (1906) . Zpíval jsem /být/VB-S---1P-AA---I Zpíval jsem jen na neschůdných cestách , zpíval jsem v
nediží ; v té hrůze , kterou ze mne měla jsem /být/VB-S---1P-AA---I byl i ten chirurg s nožem v ruce , který
. Během vánočních svátků , co jsem u ní byla jsem /být/VB-S---1P-AA---I psala každé den dopis Robinovi / po částech / -
článek pravděpodobně zaplatil váš táta - " " Řekl jsem /být/VB-S---1P-AA---I podplatil . " " - a pověřil vaše tiskové
! Nebyl přítomen když příkaz vydán . Poslán - byl jsem /být/VB-S---1P-AA---I byl jsem poslán - na pochůzku . Vrátil jsem se
poněkud vybledlého obrázku . Nemohla jsem to pochopit . Myslela jsem /být/VB-S---1P-AA---I shodla jsem se na tom i s kluky , že
ve hmotě sním tucha mě obsedá že nejsem in Uviděl jsem /být/VB-S---1P-AA---I Uviděl jsem že nevidím uslyšel že jsem naskřz hluchý užas
a zbytek cesty do nemocnice jsem došla pěšky . Řekla jsem /být/VB-S---1P-AA---I došla ? Protože cesta trvala deset minut , ale na
, davy . Nic jiného ho nezajímalo . Jako Řek jsem /být/VB-S---1P-AA---I byl až úzkostlivě čistotný . Bez mučení přiznávám , že
jsem buňič a lítala tam jako tvrdá punkerka . Byla jsem /být/VB-S---1P-AA---I byla trnem v oku a ve škole mě nesnášeli !
se mě žena jak se cítíš zralé k ukřížování řekl jsem /být/VB-S---1P-AA---I stočila se do klubička a přitiskla se mi do klína

Vrátíme se k původní konkordanci (dva kroky zpět) a nastavíme rozsah hledání <-2,-2>, zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *[tag="V[pq].....[I2].*"]*.

to změnili , a vy byste se neustále divili " Jsme /být/VB-P---1P-AA---I dluhy obtížení , ba víc , teď všeho jsme zbaveni
obrovský labyrint , do něhož jsem kdysi dávno zabloudil . Nejsem /být/VB-S---1P-NA---I si ale svojí rezistencí dopředu nikdy jistý , a proto
promiň , já zapoměla , že ses úplně změnila a jsi /být/VB-S---2P-AA---I pilná jako včelička (škoda jen , že jako včelička
jednoduše za duševně nemocné To vše jsem si uvědomil když jsem /být/VB-S---1P-AA---I se pokoušel odhalit smysl dvou příběhů které přesně dokazují obecnou
Marlborough byl jsem mu štítem abych se ti libil Myšlenkou jsem /být/VB-S---1P-AA---I ho denně zabíjel rukama bránil žes to poručila a chrabrost
rozloučíte s nižšími ročníky , jak jsme se domluvili . Jsem /být/VB-S---1P-AA---I ráda , že nejste takoví , abyste se opičili po
mld. dostali a 93,68 mld. jsme do Bruselu zaplatili , jsme /být/VB-P---1P-AA---I tedy zřejmě 0,47 mld. korun v plusu . (Odkazy
. Nebyla to přitom žádná legrace , věděl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I , co bude následovat , ale nemohl jsem zase jen
Když jsem ale později vyhledal svého psychoanalýtika , dozvěděl jsem jsem /být/VB-S---1P-AA---I se , že jsem několik let vyšetřoval fiktivního pacienta .
nebo šest let potom , co jsem nepřetržitě šmidlal , jsem /být/VB-S---1P-AA---I najednou začal hrát . Bylo to prý docela dobré .

Pokusíme se odstranit případy, kdy vyhledané řádky neobsahují hledané slovosledné formace. Budeme postupovat následovně: zvolíme filtr (negativní), nastavíme rozsah hledání <-1,-1>, zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *[tag="][JZ].*"]*. Snažíme se odstranit případy, kdy tvar pomocného slovesa a l-ové přičestí netvoří dohromady hledaný složený slovesný tvar. (Správně bychom měli nejprve uvedené případy vybrat pomocí pozitivního filtru, projít všechny řádky a ověřit, zda jde ve všech případech opravdu o případy přegenerování, a teprve poté je pomocí negativního filtru odstranit.)

Marlborough byl jsem mu štítem abych se ti libil Myšlenkou jsem /být/VB-S---1P-AA---I	ho denně zabíjel rukama bránil žes to poručila a chrabrost
. . Nebyla to přitom žádná legrace , věděl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	, co bude následovat , ale nemohl jsem zase jen
Když jsem ale později vyhledal svého psychoanalytika , dozvěděl jsem jsem /být/VB-S---1P-AA---I	se , že jsem několik let vyšetřoval fiktivního pacienta .
oblečení , jež na sobě měly ženy . Naslouchal jsem jsem /být/VB-S---1P-AA---I	se zlostí a závistí . Žena jako by nad každým
projde se po pokoji Jenom jsem ti to neříkal Chodil jsem /být/VB-S---1P-AA---I	pro poštu a pokaždé jsem je prostě zahazoval zmlkne MLADÁ
jich určitě alespoň deset Jenom jsem ti to neříkal Dostával jsem /být/VB-S---1P-AA---I	dopisy a pak jsem je zahazoval MLADÁ ŽENA tak docela
slova pronesl , kluci pochopili , že je vedl opravdu sem /být/VB-S---1P-AA---6I	. Vašek se zastavil a pak opatrně našlápl na místo
Pak dal mou ruku přes svou paži a řekl já jsem /být/VB-S---1P-AA---I	teď tvoje myš , a začal jezdit podél klávesnice .
profese . Prodávát obrázky . " " A měli už jste /být/VB-P---2P-AA---I	zákazníky , kteří si koupili obraz a předem se na
vzdouvají ty šedivé vodní valy , má duše křičela PROČ JSEM /být/VB-S---1P-AA---I	NEZŮSTAL DOMA ! ? Ale bylo už pozdě . Když
pochopili že smíme beztrestně vše abychom plní zoufalství pochopili že jme /být/VB-P---1P-AA---I	úplně splynuli s Bohem který si bude sám sobě nepřijemný
vzhůru nohama . Než jste se objevil , měl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	ji krásně rozehranou . " Jenomže Ranleigh ho neposlouchal .
CHLAPEČ Tak to tedy byla ona koho jsem viděl Projel jsem /být/VB-S---1P-AA---I	kolem ní Šla dolů po cestě Já jsem jel nahoru
, pane , já myslel , že madame odešla Myslel jsem /být/VB-S---1P-AA---I	" Ale větu nedokončil . Filip po něm skočil a

Procházíme-li konkordanci, vidíme, že konkordanční seznam může obsahovat chyby. Je patrné, že kromě příklonek jako *už*, *my*, *vy*, které stojí před příklonným tvarem pomocného slovesa *být*, se objevují též řádky s evidentními chybami v morfologickém značkování (... *že je vedl opravdu* <sem/být/VB-S---1P-AA---6I> ...), a také chyby v interpunkci zdrojových textů, takže ani pravidlovou disambiguaci není možné oprít o spolehlivá data.

Pokusíme se hromadně odstranit ty případy, kdy vyhledaný tvar l-ového přičestí nepatří k tvaru pomocného slovesa *být*. Budeme postupovat tak, že zvolíme filtr (pozitivní), rozsah hledání <-1,-1>, **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě [tag="V.*"]. Z následujícího obrázku je patrné, že se jedná o chyby v originálních textech (především v interpunkci), které nejsou při konverzi textů do formátu korpusu opravovány.

Když jsem ale později vyhledal svého psychoanalytika , dozvěděl jsem jsem /být/VB-S---1P-AA---I	se , že jsem několik let vyšetřoval fiktivního pacienta .
oblečení , jež na sobě měly ženy . Naslouchal jsem jsem /být/VB-S---1P-AA---I	se zlostí a závistí . Žena jako by nad každým
projde se po pokoji Jenom jsem ti to neříkal Chodil jsem /být/VB-S---1P-AA---I	pro poštu a pokaždé jsem je prostě zahazoval zmlkne MLADÁ
jich určitě alespoň deset Jenom jsem ti to neříkal Dostával jsem /být/VB-S---1P-AA---I	dopisy a pak jsem je zahazoval MLADÁ ŽENA tak docela
CHLAPEČ Tak to tedy byla ona koho jsem viděl Projel jsem /být/VB-S---1P-AA---I	kolem ní Šla dolů po cestě Já jsem jel nahoru
, pane , já myslel , že madame odešla Myslel jsem /být/VB-S---1P-AA---I	" Ale větu nedokončil . Filip po něm skočil a
Stal se ze mě úplný pan domácí a dělal jsem jsem /být/VB-S---1P-AA---I	si na plynovém vařiči čaj , kdy se mi zachtělo
nás vytrhla z pohádkových časů v nichž jsme panovali zšedli jme /být/VB-P---1P-AA---I	na chodníku sami osiřeli do všední doby Smrt pejska tvůj
nohou na zemi ale abych si srdce řádně obrnila ztratila jsem /být/VB-S---1P-AA---I	se mezi tóny Mezi tímhle prvním hitem a výletem do
větvích Borsalino Představoval jsem si že jsi nečekaně přišla Představoval jsem /být/VB-S---1P-AA---I	si že jsi mne políbila a já ucítil meruňky a
ulici ve Višovicích kde bydlela jsme se dlouho loučili Šel jsem /být/VB-S---1P-AA---I	domů s radostí jak se říká v dobrých básních s
. X. 1974 Na druhý den jsem se probudil vzal jsem /být/VB-S---1P-AA---I	Juliinu mrtvolu shodil ji o tři patra na dvůr a

Všechny případy vyloučíme tak, že se vrátíme o krok zpět, zvolíme filtr (negativní), rozsah hledání <-1,-1>, **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě [tag="V.*"].

Marlbourough byl jsem mu štítem abych se ti libil Myšlenkou jsem /být/VB-S---1P-AA---I	ho denně zabíjel rukama bránil žes to poručila a chrabrost
.. Nebyla to přitom žádná legrace, věděl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	, co bude následovat, ale nemohl jsem zase jen
slova pronesl, kluci pochopili, že je vedl opravdu sem /být/VB-S---1P-AA--6I	. Vašek se zastavil a pak opatrně našlápl na místo
Pak dal mou ruku přes svou paži a řekl já jsem /být/VB-S---1P-AA---I	teď tvoje myš, a začal jezdit podél klávesnice.
profese. Prodávát obrázky. " " A měli už jste /být/VB-P---2P-AA---I	zákazníky, kteří si koupili obraz a předem se na
vzdouvají ty šedivé vodní valy, má duše křičela PROČ JSEM /být/VB-S---1P-AA---I	NEZŮSTAL DOMA ! ? Ale bylo už pozdě. Když
pochopili že smíme beztrešně vše abychom plni zoufalství pochopili že jsem /být/VB-P---1P-AA---I	úplně splynuli s Bohem který si bude sám sobě nepřijemný
vzhůru nohama. Než jste se objevil, měl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	ji krásně rozehranou. " Jenomže Ranleigh ho neposlouchal.
jít. Ale když jsem vzal míč, měl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	jasno, jak to kopnu, " dodal. Mourinho
mladá ženě To je hloupě že jsem ho vzbudila To jsem /být/VB-S---1P-AA---I	nechtěla to je hloupě Posadí se na pohovku K otci
jsi mi upila A cizím hlasem jsi mě tupila Ty jsi /být/VB-S---2P-AA---I	můj fosgen tabun yperit Vidím tě všude Nemám chvíli klid
abych se nezbáznil ale pil jsem protože jsem šilel pak jsem /být/VB-S---1P-AA---I	nepil vůbec teď se zas dostávám do fáze zase mi

Ze seznamu zbylých dokladů je patrné, že mezi tvarem l-ového přičestí a tvarem pomocného slovesa *být* mohou stát lemmata osobních zájmen 1. a 2. osoby a slova *už, prý*. Podívejme se a) zda ve všech případech, kdy mezi tvarem l-ového přičestí a tvarem slovesa *být* stojí lemma *já|ty|my|vy|už|prý*, jsou hledané složené tvary minulého času a b) jak vypadají ostatní případy.

- a) Budeme postupovat tak, že zvolíme filtr (pozitivní), rozsah hledání $\langle -1, -1 \rangle$, **Typ dotazu lemma** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *já|ty|my|vy|už|prý*.

.. Nebyla to přitom žádná legrace, věděl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	, co bude následovat, ale nemohl jsem zase jen
Pak dal mou ruku přes svou paži a řekl já jsem /být/VB-S---1P-AA---I	teď tvoje myš, a začal jezdit podél klávesnice.
profese. Prodávát obrázky. " " A měli už jste /být/VB-P---2P-AA---I	zákazníky, kteří si koupili obraz a předem se na
vzhůru nohama. Než jste se objevil, měl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	ji krásně rozehranou. " Jenomže Ranleigh ho neposlouchal.
jít. Ale když jsem vzal míč, měl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	jasno, jak to kopnu, " dodal. Mourinho
jsi mi upila A cizím hlasem jsi mě tupila Ty jsi /být/VB-S---2P-AA---I	můj fosgen tabun yperit Vidím tě všude Nemám chvíli klid
, aby mě zase někdo nepřepadl, a nedokázala už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	se tam cítit bezpečně. Jednou večer jsme s manželi
odcházíme jak štvanci a žebráci leč odcházíme abychom kvetli My jsme /být/VB-P---1P-AA---I	tou setbou k národům hořičičným zrnem a my jsme těmi
na kabát: " Poslouchejte, Wranka, nepracoval vy ste /být/VB-P---2P-AA--6I	před letama letoucima na jedný pile ve Šwiecie? Vona
mnou mohl soukromě pohovořit. Po jistém zdráhání souhlasila já jsem /být/VB-S---1P-AA---I	strávila příjemnou půlhodinu ve společnosti muže, jenž byl,
mi útulek, o který žádám. ' Neměl už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	odvahu s tím člověkem déle mluvit. Když jsem se
a vášnivý, ale plný křesťanské pokory. Zvolila prý jsem /být/VB-S---1P-AA---I	lepší stránku a že zasluhuji největší pochvaly za svůj milosrdný
něj není. Je z toho vyděšený. Měla už jsem /být/VB-S---1P-AA---I	psa, ale ten mi utekl. Tak jsem si

Výsledkem jsou správné doklady analytického minulého času.

- b) Vrátime se zpět a budeme postupovat tak, že zvolíme filtr (negativní), rozsah hledání $\langle -1, -1 \rangle$, **Typ dotazu lemma** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *já|ty|my|vy|už|prý*.

Marlborough byl jsem mu štítem abych se ti libil Myšlenkou jsem /být/VB-S---1P-AA---I	ho denně zabíjel rukama bránil žes to poručila a chrabrost
slova pronesl , kluci pochopili , že je vedl opravdu sem /být/VB-S---1P-AA--6I	. Vašek se zastavil a pak opatrně našlápl na místo
vzdouvají ty šedivé vodní valy , má duše křičela PROČ JSEM /být/VB-S---1P-AA---I	NEZŮSTAL DOMA ! ? Ale bylo už pozdě . Když
pochopili že smíme beztrestně vše abychom plni zoufalství pochopili že jsem /být/VB-P---1P-AA---I	úplně splynuli s Bohem který si bude sám sobě nepřijemný
mladé ženě To je hloupé že jsem ho vzbudila To jsem /být/VB-S---1P-AA---I	nechtěla to je hloupé Posadí se na pohovku K otci
abych se nezbáznil ale pil jsem protože jsem šiel pak jsem /být/VB-S---1P-AA---I	nepil vůbec teď se zas dostávám do fáze zase mi
zahříván zvířaty Když jsi se k betlémským jesličkám skláněla stoup jsem /být/VB-S---1P-AA---I	si za tebe a s tváří anděla stáh jsem ti
na některé . Poté co jsme si ještě zahráli škatulata-batulata jsem /být/VB-P---1P-AA---I	se vydali dále do Mojžíšův pramen . Po cestě jsme
1983) ZÁCHOD I . Jak jsem sem vešel řek jsem /být/VB-S---1P-AA---I	" Ach " když známý ovanul mne pach záchodu hospodského
abych poklábosil lámanou španělštinou pot mi po tváři tekl jak jsem /být/VB-S---1P-AA---I	utíkal na vlak mé sešlapané sandály zaprášené jako španělské silnice
tak jsem se roztesknil že jsem až zapomněl zapomněl kde jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byl a byl jsem na Rychtě a mrznul u topení
-- DOSVĚDČÍ SAMA TUŽKA ANIŽ BYCH JÍ PSAL že jsem /být/VB-S---1P-AA---I	tě miloval svíčka i plamen v naffákách jak jsem měl

Výsledkem jsou doklady chybných konkordancí. Chyby jsou mimo jiné způsobeny i chybami v desambiguaci. Např. tvar *že*, před nímž chybí čárka, je interpretován nikoli jako spojka (*J.**), ale jako (*TT.** – částice).

Vrátíme se zpět (ke konkordanci tvarů lemmatu *být* označovaných jako [*lemma*="být" & *tag*="VB.....[12].*[")], zvolíme filtr (pozitivní), rozsah hledání <-3,-3>, **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě [*tag*="V[pq].....[12].*["].

docela vstřícně a vlnitě , abych ji nepoplašila . Teď jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byla na koni . Ona byla vyděšená , mohla jsem
jsem si pomoci . Jak bych také mohl , když jsem /být/VB-S---1P-AA---I	s vámi ? Neberte si to k srdci , netrapte
z toho usnula ! Ani jsem si nevšimla , kdy jsi /být/VB-S---2P-AA---I	tam přišel ! Představ si , nechtěli mě pustit ven
zoologické zahradě , blízko níž jsme kdysi bydleli . Zavřel jsem /být/VB-S---1P-AA---I	oči . Už je to dávno a vybavuji si to
. Ovšem tam jste si ho sotva povšiml , zajímal jste /být/VB-P---2P-AA---I	se o muže , a ne o děti . Ale
stanu s knihami . Když jsem tam dorazil , všiml jsem /být/VB-S---1P-AA---I	si ani ne dvacetileté ženy , která si tam prohlížela
Poslal jste mi ho , abych ho prozkoušel . Vyzkoušel jsem /být/VB-S---1P-AA---I	ho ve všem možném . Je taky jediný , kterého
nespojvalo s postelí , kde jsem teď ležel . Nemohl jsem /být/VB-S---1P-AA---I	se dočkat , až maminka odejde a já se ponořím
na oranžovou , abych to do restaurace stihla . Zatímco jsem /být/VB-S---1P-AA---I	čekala na světlech , která jsem už nestačila projet ,
mrhnutí venku , ale teď jsem to vetoval . Cítil jsem /být/VB-S---1P-AA---I	se Saulem , kterého jsem v duchu viděl , jak
svalnaté hrudi . " Já zase skoro zapomněl , jaká jste /být/VB-P---2P-AA---I	maličká a křehká , nicméně že jste divoká a vášnivá
nebo zpívat , zrovna když jsem si myslela , že jsem /být/VB-S---1P-AA---I	si vysloužila chvilku klidu . " Prosim , maminko
, kdy tě čekám . Tys jí neprozdřadila , kde jsi /být/VB-S---2P-AA---I	, vidí ? Řeklas , že jedeš za mnou ,

Zvolíme filtr (pozitivní), rozsah hledání <-2,-1>, **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě [*tag*="["JZ].*["].

V zobrazeném konkordančním seznamu je patrné, že vyhledané řádky neobsahují hledané slovosledné varianty. Jedná se o případy jdoucí za hranice větných celků.

docela vstřícně a vlídně , abych ji **nepoplašila** . Ted' **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I byla na koni . Ona byla vyděšená , mohla jsem jsem si pomoci . Jak bych také **mohl** , když **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I s vámi ? Neberte si to k srdci , netrapte z toho usnula ! Ani jsem si **nevšimla** , kdy **jsi** /být/VB-S---2P-AA---I tam přišel ! Představ si , nechťli mě pustit ven zoologické zahradě , blízko níž jsme kdysi **bydleli** . Zavřel **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I oči . Už je to dávno a vybavuji si to . Ovšem tam jste si ho sotva **povšiml** , zajímal **jste** /být/VB-P---2P-AA---I se o muže , a ne o děti . Ale stanu s knihami . Když jsem tam **dorazil** , všiml **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I si ani ne dvacetileté ženy , která si tam prohlížela Poslal jste mi ho , abych ho **prozkoušel** . Vyzkoušel **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I ho ve všem možném . Je taky jediný , kterého nespojovalo s postelí , kde jsem teď **ležel** . Nemohl **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I se dočkat , až maminka odejde a já se ponořím na oranžovou , abych to do restaurace **stihla** . Zatímco **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I čekala na světlech , která jsem už nestačila projet , mrholení venku , ale teď jsem to **vetoval** . Cítil **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I se Saulem , kterého jsem v duchu viděl , jak svalnaté hrudi . " Já zase skoro **zapomněl** , jaká **jste** /být/VB-P---2P-AA---I maličká a křehká , nicméně že jste divoká a vášnivá

Vrátíme se o krok zpět, zvolíme filtr (negativní), rozsah hledání <-2,-1>, **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě [tag="JZ].*"]. Pozorujeme, že jde opět především o doklady chyb v interpunkci. Pokusíme se tedy automaticky odstranit tvary, kdy v zadaném intervalu stojí další sloveso.

tatínkova zoufalství jako před domem kde se zabila sestra Vždycky	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	věděl jak je těžké v životě obstát A přece trvá
přistála u hospody ve Škodějově Právě jsem vypíral václavky které	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	našel v lese kam choďovala moje maminka s mým synem
co bys chtěl vědět Vypočítává Kde jsi byla S kým	jsi /být/VB-S---2P-AA---I	byla a tak dále MLADÝ MUŽ Něco bys mi snad
znát pravdu , tys ji našel , byla taková jakou	jsi /být/VB-S---2P-AA---I	chtěl . Měla tři chatrné nožky . Když k večeru
seděla u klaviatury kdy jí naposledy někdo vystříkal spodek Byl	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	mocně zasažen oblidností nechutného vtipu Znovu jsem se vrátil do
k výuce , poté co jsem ji opustil Poté co	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	asi deset let pobýval v ústraní o samotě , dospěl
vu ! Hrdost , které bychom se měli učit Měl	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	to štěstí , že jsem se před léty dostal konkursem
neslyšen slyšen Mlčel jsem a mluvil jsem zpíval jsem nenáviděl	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	tě pohrdal jsem tebou styděl jsem se za tebe trpěl
to co jsem dostal to co jsem vyhrál to co	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	propil to co jsem ztratil po cestě to co jsem
víme proč to děláme jak jsme se stali tím co	jsme /být/VB-P---1P-AA---I	Svět nás má v železech a vleče nás k bídnému
Jo Tak takhle jsem si tě nepředstavovala schovala fotku kterou	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	jí poslal už je to dávno pamatuju si jen její
je nepostradatelný . O čem jsme si povídali Druhý den	jsme /být/VB-P---1P-AA---I	se vypravili na procházku Hyde parkem (zrovna totiž nepřišlo

Zvolíme filtr (negativní), rozsah hledání <-2,-1>, **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě [tag="V].*"].

tatínkova zoufalství jako před domem kde se zabila sestra Vždycky	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	věděl jak je těžké v životě obstát A přece trvá
přistála u hospody ve Škodějově Právě jsem vypíral václavky které	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	našel v lese kam choďovala moje maminka s mým synem
co bys chtěl vědět Vypočítává Kde jsi byla S kým	jsi /být/VB-S---2P-AA---I	byla a tak dále MLADÝ MUŽ Něco bys mi snad
znát pravdu , tys ji našel , byla taková jakou	jsi /být/VB-S---2P-AA---I	chtěl . Měla tři chatrné nožky . Když k večeru
k výuce , poté co jsem ji opustil Poté co	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	asi deset let pobýval v ústraní o samotě , dospěl
to co jsem dostal to co jsem vyhrál to co	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	propil to co jsem ztratil po cestě to co jsem
víme proč to děláme jak jsme se stali tím co	jsme /být/VB-P---1P-AA---I	Svět nás má v železech a vleče nás k bídnému
Jo Tak takhle jsem si tě nepředstavovala schovala fotku kterou	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	jí poslal už je to dávno pamatuju si jen její
je nepostradatelný . O čem jsme si povídali Druhý den	jsme /být/VB-P---1P-AA---I	se vypravili na procházku Hyde parkem (zrovna totiž nepřišlo
Spadla jsem z oblak , kde jsem měla hlavu Vždycky	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	si myslel , že mexická mafiánská corrida jsou jenom lidové
ošetřující lékařku a ta mne před půlnocí vyzvedla Po Evě	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	strašně toužil a obcházel jsem proto místo jejího bydlíště Tak

Projdeme ručně seznam zbylých dokladů. Ručním tříděním zjistíme, že všechny nalezené doklady jsou případy přegenerování. Důvodem jsou především chyby v interpunkci v originálních textech.

Z výše uvedeného je patrné, že od <-3,-3> pozice vlevo od tvaru pomocného slovesa *být* již nenacházíme tvary l-ových příčestí, které by s tvarem pomocného slovesa *být* tvořily analytický slovesný tvar minulého času. Lze dobře vidět, že v naprosté většině případů jde o konkordance s chybami v interpunkci (... *zmizela* kancelář kde <jsem> pracoval ...), dále překlapy a narazili jsme i na jedno z úskalí tokenizace (... *Zavolala* D. Řekla <jsem> ...), kdy jeden token fyzicky zastupuje dva (tečku za iniciálovou zkratkou i tečku jakožto interpunkční znak) a je ovšem interpretován pouze jako první z možností (úplná desambiguace je při automatické morfologické analýze požadována, není ale vždy bezchybná⁵). Chyby se ovšem vyskytují i v případech, kdy l-ové příčestí stojí na pozici <-2,-2> od tvaru pomocného slovesa *být*, ať už jsou příčinou chyby v lemmatizaci a značkování (... často *zamířil* právě <sem/být/VB.*> ...) nebo v interpunkci (... jedna věta co mi *ujela* napsala <jsem> jí ujetou větu ...), překlapy, u nichž nelze dokázat, zda jde o vynechanou interpunkci, nebo o nezáměrné opakování téhož slova (překlep: ... *Bála* bála <jsem> se, že ...).

Potenciální chyby lze vybrat tak, že hledáme tvary, které nemohou být příklonkami (např. l-ová příčestí), vztažná zájmena (*kdo, co*) a příslovce (*kde, jak, proč, kolikrát*), před nimiž chybí čárka, slova jako *právě, nyní, opravdu, zrovna, pořád, ...*, za nimiž následuje tvar *sem* mylně lemmatizovaný jako tvar slovesa *být*.

Podívejme se nyní na pravý kontext pomocného slovesa *být*. Postup bude analogický. Vrátime se zpět (ke konkordanci tvarů 1. a 2. osoby slovesa *být*). Zvolíme filtr (pozitivní), rozsah hledání <1,1>, **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě [tag="V[pq].....[12].*"].

období dočkali zeleného světla . - Během ledna a února jsem /být/VB-P---1P-AA---I museli zrušit patnáct pracovních dní , od března však už docela vstřícně a vřídne , abych ji nepoplašila . Teď jsem /být/VB-S---1P-AA---I byla na koni . Ona byla vyděšená , mohla jsem jediného záběru , kdy jsme potřebovali natočit detail hole , jsem /být/VB-S---1P-AA---I vycházel ze dveří studia a ona mi uvízla v kanále , a v pravém horním rúžku byl diamant . Léta jsem /být/VB-P---1P-AA---I nevěděli , kdo je ta žena ani co ten diamant Čadová . Škodovka si vypomáhá přibíráním absolventů . " Loni jsem /být/VB-P---1P-AA---I přijali celkem 467 lidí , z toho 84 absolventů škol Když se mi v létě pero trochu zatoulalo , nejspíš jsem /být/VB-S---1P-AA---I postřehla pár prostředků , jak dosáhnout svého . Seděla jsem okrají skupiny , ale ne jako její členka . Občas jsem /být/VB-S---1P-AA---I měla nějaké kamarádky . Snila jsem o dnu , kdy , a trůn byl jeho . " A ty jsi /být/VB-S---2P-AA---I ztratil přítele , " zamumlala Brittany se srdcem těžkým lítostí kávu ? " " Ne , děkuju . Před chvílkou jsem /být/VB-S---1P-AA---I obědvala . " " Fiona se nejspíš za chvíli vrátí minu , říkali jsme jim pekáče . Jen koutkem oka jsem /být/VB-S---1P-AA---I stačila zahlídnout děti stojící opodál , plamen a Thanasakise , toho bylo páte místo . To mě uklidnilo . Už jsem /být/VB-S---1P-AA---I nemyslel dál , jak to dopadne . Hleděl jsem si , takže to prošlo bez komplikací . A teď už jsem /být/VB-S---1P-AA---I měl jen obavy , abychom se s panem profesorem našli dovolenou má samozřejmě i své nevýhody . " Z průzkumů jsem /být/VB-P---1P-AA---I zjistili , že klientům například vadí , když musejí složit

⁵ Požadavek desambiguace (zjednoznačnění) naráží na grafický úzus, který zaznamenává dva významy tečky jediným znakem (jedinou tečkou). Obdobně vidíme, jak v případě požadavku jednoznačné lemmatizace adjektiv/adverbií 2. a 3. stupně narážíme na problém, kdy několik adjektiv/adverbií tvoří tvary 2. a 3. stupně stejně (homonymie), takže při desambiguaci nelze zjistit, ke kterému lemmatu (první stupeň) se vztahují (např. *více – mnoho/moc/hodně/tuže, horší – zlý/špatný*).

Možné chyby jsou opět případy, kdy i v intervalu $\langle -1, -1 \rangle$ stojí l-ové přičestí (viz výše). Na obrázku níže vidíme, že je možno najít případy přegenerování.

. davy . Nic jiného ho nezajímalo . Jako Řek jsem /být/VB-S---1P-AA---I byl až úzkostlivě čistotný . Bez mučení přiznávám , že nedrží ; v té hrůze , kterou ze mne měla jsem /být/VB-S---1P-AA---I byl i ten chirurg s nožem v ruce , který jsem buřič a litala tam jako tvrdá punkerka . Byla jsem /být/VB-S---1P-AA---I byla trnem v oku a ve škole mě nesnášeli !
Sbírka : Stromy u cesty (1906) . Zpíval jsem /být/VB-S---1P-AA---I Zpíval jsem jen na neschůdných cestách , zpíval jsem v článku pravděpodobně zaplatil váš táta - - " " Řekl jsem /být/VB-S---1P-AA---I podplatil . " " - a pověřil vaše tiskové
. Během vánočních svátků , co jsem u ní byla jsem /být/VB-S---1P-AA---I psala každé den dopis Robinovi / po částech / - ve hmotě sním tucha mě obsedá že nejsem in Uviděl jsem /být/VB-S---1P-AA---I Uviděl jsem že nevidím uslyšel že jsem naskrz hluchý užasl ! Nebyl přítomen když příkaz vydán . Poslán - byl jsem /být/VB-S---1P-AA---I byl jsem poslán - na pochůzku . Vrátil jsem se
co si povídají . Ani mě to nezajímalo . Začal jsem /být/VB-S---1P-AA---I byl zoufalý z následujícího týdne . Copak neexistuje lék , a zbytek cesty do nemocnice jsem došla pěšky . Rekla jsem /být/VB-S---1P-AA---I došla ? Protože cesta trvala deset minut , ale na na malou chvílenku budete vy sami Žila jsem a milovala jsem /být/VB-S---1P-AA---I byla milována Netruchlete příliš Vidím žiju dýchám svého Pána Plačte poněkud vybledlého obrázku . Nemohla jsem to pochopit . Myslela jsem /být/VB-S---1P-AA---I shodla jsem se na tom i s kluky , že se mě žena jak se cítíš zralé k ukřížování řekl jsem /být/VB-S---1P-AA---I stočila se do klubička a přitiskla se mi do klína

Vrátíme se zpět (ke konkordanci tvarů 1. a 2. osoby slovesa *být*). Zvolíme filtr (pozitivní), rozsah hledání $\langle 2,2 \rangle$, **Typ dotazu tag** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě $V[pq].....[12].*$.

. Byl to teplouš a voblíbil si mě . Když jsem /být/VB-S---1P-AA---I tam přišel , zkraje jsem myl nádobí , pak to " Svůj gól vám popsat nemůžu . Nevím , jak jsem /být/VB-S---1P-AA---I ho dal . Jen jsem zasáhl míč hlavou . "
chvilky pobýti v kosmu jejího sluchu . . . Pak jsem /být/VB-S---1P-AA---I se ušklíbl : takové hlouposti ! Leč kdo může věděti částečně to byl ještě zbytek strachu (tu a tam jsem /být/VB-S---1P-AA---I si připomínal , že součástí Percyho problému bylo to ,
. Všichni mi připadali velmi slibní . " S hrůzou jsem /být/VB-S---1P-AA---I si vzpomněla na poslední přísun zájemců a s díky jsem : " Něco vám chci sdělit . Už nějakou dobu jsem /být/VB-S---1P-AA---I vám chtěl říci , že ti , kteří přijeli s se říká normalizace a její " 40 . výročí " jme /být/VB-P---1P-AA---I si připomněli 21 . srpna . . . Bylo by se zaujetím premiéry . Jen některé příliš dutě znějící věty jme /být/VB-P---1P-AA---I později vypustili . Vodku jsme však neošidili nikdy ! Podobně v Mexiku , kde jsme točili Legendu o Zorrovi , jme /být/VB-P---1P-AA---I hodně pracovali v noci a vůbec by nebylo možné jim . Podal mi kouřící šálek z bílého porcelánu . Pomalu jsem /být/VB-S---1P-AA---I se zvedla a on pronesl tato slova : " Jestli z toho usnula ! Ani jsem si nevšimla , kdy jsi /být/VB-S---2P-AA---I tam přišel ! Představ si , nechtěli mě pustit ven . Bezděčně jsem se pokusil ho podepřít , ale než jsem /být/VB-S---1P-AA---I ho stačil zachytit , zhroutil se a rozložil se na dveřmi . Oblouky Jak můžete vidět na fotografiích , já jsem /být/VB-S---1P-AA---I se rozhodla jednotlivé místnosti propojit velkými a širokými oblouky . navzájem pochopit . Pak si klidně dumejte , jestli to jste /být/VB-P---2P-AA---I tehdy udělali nebo neudělali správně . " Přikývl jsem .

Zvolíme filtr (pozitivní), nastavíme rozsah hledání $\langle 1,1 \rangle$, zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě $[tag="JZ].*["]$. Snažíme se odstranit případy, kdy zvolený interval překračuje hranice větných celků. Pokud chceme mít přesné výsledky, musíme provést vždy ruční kontrolu řádků, které jsou kandidáty na chybné případy (proto je nejdříve vyhledáme pomocí pozitivního filtru). Teprve poté můžeme pomocí negativního filtru příslušné řádky odstranit.

se neměl nikdo z ČSSD ani pokoušet . Vy sama	jste /být/VB-P---2P-AA---I	ale byla na českobudějovické radnici čtyři roky v koalici s
" Věděla jsem , že to všichni slyší a zropačitěla	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	. Svěsila jsem hlavu , avšak pokračovala jsem v chůzi
na divadle ? Oliva : Ano , hrála . Hrála	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	. Hrála jsem hodně . Byla jsem v hudební revyji
ony , ale těžkopádný cenzurní aparát . Tenkrát v Koktěbelu	jsem /být/VB-P---1P-AA---I	však měli komického listonoše a telegrafistu v jedné osobě .
Ovládlo ji tak mocné vzrušení , až vyjekla . Vyrostl	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	. Dospěl jsem , Hvězdooká . Tenkrát na poušti jsem
tři řádky . Dál jsem viděl jen mazanici . Zazmatkoval	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	. Snažil jsem si vybavit ty písmenka , jak jsem
vyprávěl o své dovolené v mé zemi , " řekl	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	a snažil jsem se zahlédnout , co je na plánech
" Tak se mnou nikdy nemluvil . " Sama	jsi /být/VB-S---2P-AA---I	ale řekla , že byl opilý a nemocný . Teď
je obstarat . " " Tak dobře , " souhlasil	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	. Šli jsme za roh kolem budovy námořnických odborů .

Dále se snažíme odstranit případy, kdy tvar pomocného slovesa a l-ové přičestí netvoří dohromady hledaný složený slovesný tvar. Pokoušíme se najít možné doklady přegenerování analogické těm, které jsme pozorovali v případě levého kontextu.

Vrátíme se zpět, zvolíme filtr (pozitivní), nastavíme rozsah hledání <1,1>, zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě `[tag="V[pq]----[12].*"]`.

osobní rozhodnutí . Kdybych šel jen po penězích , tak	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	býval podepsal jinde a byl bych letos ještě v první
- primitivní , nedomestikovaný . Nejpodobnější náhradní výraz , který	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	našel byl , že je milá , což ovšem mělo
Města , laskavě se navrát a zůstávej tam , jak	jsi /být/VB-S---2P-AA---I	byl pravil . " Cože ? Oni se také chtějí
Gaia Probudil jsem se na jiném místě než tam kde	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	usnul Ležela vedle mne neznámá známá Nedohlédl jsem konců jejich
a hlavně tiše , " pokračoval Josef . " Nicméně	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byl udělal chybu a nechal se prozradit . Musil jsem
. Maluju tím způsobem , že postupně likviduju , co	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byl namaloval , až mi na obraze zůstane jedna jen
desítek kilometrů . Taky měli rychlou akceleraci , ale já	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byla získala náskok a dřív dosáhla maximální rychlosti . Na
NA SHLEDANOU ZÍTRA Od chvíle co jste odjela S nikým	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	nemluvila Byla jsem štěstím bez sebe Když přišel instalatér Rozbila
obul , že jsem připraven . . . vůně dne	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	spřádal Protáhl jsem své prokřehlé údy , vstal z roztháňho
byl menší kdyby se vám to líbilo " Na inzerát	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	neodpověděl Byl jsem přesvědčen že je to jedna z metod
" Georgi , synu . . . Rozhovor , který	jsem /být/VB-P---1P-AA---I	bývali měli spolu mít , už nikdy mít nebudeme .
a moc se neptal Válek se po mně že když	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	vstala byla jsem do krve rozdrápaná od strniště Holka stála
psa bývals mou pokladničkou s úsporami pro zlé časy když	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	osaměla vybírala jsem krejčárky lásky z tebe spolu nikdy nezchudneme

Na obrázku vidíme, že kromě případů plusquamperfekta se objevují i hledané případy přegenerování.

Pokusíme se je automaticky vybrat: zvolíme filtr (pozitivní), nastavíme rozsah hledání <1,1>, zvolíme **Typ dotazu lemma** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě `být|bývat`.

osobní rozhodnutí . Kdybych šel jen po penězích , tak	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	býval podepsal jinde a byl bych letos ještě v první
Města , laskavě se navrát a zůstávej tam , jak	jsi /být/VB-S---2P-AA---I	byl pravil . " Cože ? Oni se také chtějí
a hlavně tiše , " pokračoval Josef . " Nicméně	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byl udělal chybu a nechal se prozradit . Musil jsem
. Maluju tím způsobem , že postupně likviduju , co	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byl namaloval , až mi na obraze zůstane jedna jen
desítek kilometrů . Taky měli rychlou akceleraci , ale já	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byla získala náskok a dřív dosáhla maximální rychlosti . Na
" Georgi , synu . . . Rozhovor , který	jsem /být/VB-P---1P-AA---I	bývali měli spolu mít , už nikdy mít nebudeme .
, neboť záhadně padaly stejně jako dnes . Až později	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byl zjistil , že mě častokráte sledují čísi oči a
její slova a něoženíl se podle jejího gusta . Bo	sme /být/VB-P---1P-AA--6I	byli zvykli posluchač švigermuter celý život na slovo a její
větičku , která mne dosud pronásleduje : , To tenkrát	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	býval měl být souzen , ne teď . ' Tak
Města , laskavě se navrát a zůstávej tam , jak	jsi /být/VB-S---2P-AA---I	byl pravil . . . " Nu , říkají to
si v Německu našly desetitisíce nadšených čtenářů . " Vždycky	jsem /být/VB-S---1P-AA---I	byl žvanil , vypravěč příběhů , " řekl Kaminer nedávno

Kromě posledního řádku, na němž je chybně desambiguován tvar *žvanil* (... *vždycky jsem byl* <*žvanil/žvanit/V.**> ...), jde ve všech případech o plusquamperfektum.

Vrátíme se zpět ke konkordanci tvarů 1. a 2. osoby slovesa *být*. Zvolíme filtr (pozitivní), rozsah hledání <3,3>, **Typ dotazu tag** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *V[pq].....[12].**

, kde bydlím , to nemám daleko , a tak jsem /být/VB-S---1P-AA---I na nabídku kývl , " řekl Právu kouč , který
jasný zvuk jako voda nebo zvon . Vzpomínám , kdy jsem /být/VB-S---1P-AA---I se naposledy zasmála . Možná se Sašou nebo Scottem .
svátek , jinými slovy , Susie má narozeniny . Takže jsem /být/VB-S---1P-AA---I tvůj dopis otvírala v očekávání , že na mě vyskočí
. Odvedl mě přes ášram do budovy , v níž jsem /být/VB-S---1P-AA---I ještě nikdy nebyla , odemkl dveře a přešli jsme k
nechci jinak pěkný den končit něčím nepříjemným . Ale souhlasit jsem /být/VB-S---1P-AA---I s ředitelem musel - kousat kamarády se nesmí . Po
, Coro . Bude vám to ale líto , že jste /být/VB-P---2P-AA---I s námi nešla . Budeme stavět překrásného sněhuláka . "
že jste porazily české jedničky Petrovou s Klapalovou ? Už jsem /být/VB-P---1P-AA---I s nima hrály na evropské tour v kvalifikaci a porazily
bych pod jeho pohledem rostla do země . A přitom jsem /být/VB-S---1P-AA---I se už domýšlela , že tihle christoforyčové , siegfriedové ,
jen koukala a koukala . I ještě pak , když jsem /být/VB-S---1P-AA---I ho vždycky viděla na ulici . Chodil do nailské měšťanky
se možná změní v obtížnou upomínku na lehkověrnost , již jsem /být/VB-P---1P-AA---I zcela nepochopitelně podlehli . Vědomí zachráně z prožitého dne jen
jsem měla úmysl složit delegátství Dívčí akademie . - Když jsem /být/VB-S---1P-AA---I svůj úmysl sdělila svému muži , neschvaloval to a řekl
. Zelenou bude mít Afrika nebo Asie , protože my jsem /být/VB-P---1P-AA---I si kněze nezasloužili . Mladé učitelce se honily myšlenky ,
se , že byli obviněni z nějakých krádeží . To jsem /být/VB-P---1P-AA---I tehdy dokonce řešili přes televizní Černé ovce , protože postup
" Popravdě , slavily jsme tak velký úspěch , že jsem /být/VB-S---1P-AA---I se nakonec rozhodla pro návrat do Anglie . Jsem odhodlaná

Zvolíme filtr (pozitivní), nastavíme rozsah hledání <1,2>, zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *[tag=" [JZ].*"*]. Snažíme se odstranit případy, kdy zvolený interval překračuje hranice větných celků. Pokud chceme mít přesné výsledky, musíme provést vždy ruční kontrolu řádků, které jsou kandidáty na chybné případy (proto je nejdříve vyhledáme pomocí pozitivního filtru). Teprve poté můžeme pomocí negativního filtru příslušné řádky odstranit. Na následujícím obrázku je část konkordancí získaných výše uvedeným postupem. Na první pohled je patrné, že zahrnuje jak hledané doklady přegenerování, tak případy opačné.

, " řekla . " Pojďte ven . " Následoval jsem /být/VB-S---1P-AA---I ji . Zůstali jsme spolu stát na slunci venku na
, naléhal , že je nutné zasílat radiogramy . Projeli jsem /být/VB-P---1P-AA---I Wokingem a seděli jsme dlouho mlčky . Vlak samozřejmě projížděl
, jak v rohoži v ložnici poslouchá zprávy . Ztlumil jsem /být/VB-S---1P-AA---I rádio , posadil jsem se na protější postel a svým
z nich pochvalovala . Podle slov soutěžících , se kterými jsem /být/VB-P---1P-AA---I hovořili , byla v Boleticích příležitost skvěle si zastřílet v
svými šedýma očima . " Prohlíželi jsme vás , zda nejste /být/VB-P---2P-AA---I ozbrojeni , prošli jste detektory na kov . Jak jste
, že to bude někde v mém mozku , pomyslel jsem /být/VB-S---1P-AA---I si . Přinesl jsem deku s sebou a představoval si
mi přestali brát telefony . Přestal jsem létat a jezdil jsem /být/VB-S---1P-AA---I autem . Byl jsem celý týden pryč od rodiny a
, to nevím , moc jsem to nevnímal . Ohlásili jsem /být/VB-P---1P-AA---I se a byli jsme do budovy vpuštění , " uvedl
žehnej Karlovi II . " Měla samozřejmě pravdu . Chápala jsem /být/VB-S---1P-AA---I to . Nemohla jsem se sobecky oddat svému smutku .
Mabon . " Hebera založila své vojsko , ale to jsem /být/VB-S---1P-AA---I nevěděl . Znal jsem ji jako laskavou dívku , kterou
na soutěžích tvrdá práce . " Vítězství na mistrovství republiky jsem /být/VB-S---1P-AA---I nečekala , byla jsem překvapená . Porotu zřejmě zaujal můj odlišný
obranu a bezpečnost , kde se Kubiceho zpráva probírala , jste /být/VB-P---2P-AA---I však oficiálně řekla , že Jan Kubice zveřejněním zákon neporušil

Pokud bychom mechanicky odstranili řádky uvedeným způsobem, tak bychom mohli, jak se říká „vylít s vaničkou i dítě“. Podívejme se na následující obrázek (např. lemma *však* je spojka *J.**, nesignalizuje ovšem hranici větného celku).

obranu a bezpečnost, kde se Kubiceho zpráva probírala, **jste** /být/VB-P---2P-AA---I **však** oficiálně **řekla**, že Jan Kubice zveřejněním zákon neporušil se otevřeně stranilo lži a pomlouvám. Z průběhu schůze **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **však** dodatečně **pochopil**, že na vypracování hanopisu se podílelo smažené kuře a celý večer vypadala poněkud zmateně. Já **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **však** zmatený **nebyl**. Ve skutečnosti jsem ještě nikdy neměl myslí, že jsem buddhistický mnich. V průběhu večera **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **si však uvědomil**, že - kdybych Vlastu viděl poprvé kde se ve mně ta odvaha vzala, rázným posunkem **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I mu **však ukázal**, ať to nedělá, jenže příliš době, kdy jsme se seznámili, mýtus o Antigone **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **si však zapamatoval** příliš málo, než abych ho z Nicméně na ní nebylo vidět žádné známky poškození. Když **jsem** /být/VB-P---1P-AA---I se **však přiblížili** k Doughty Street, zahlédli jsme dav, nebyla šance získat pro sebe stůl. Toho večera **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I se **však rozhodla** usednout před bílý ubrus a vychutnat si ostatní a všechny je opět sepal hnědým řemenem; nejprve **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I se **však ujistil**, že jsou poskládány jedna na druhé potom jsme to ještě potvrdili. " Ve druhé půli **jste** /být/VB-P---2P-AA---I **však** trochu **polevili**, bylo příčinou sebeuspokojení po třígólovém vedení možností? Byl jsem ještě idealisticky naivní. Rudé právo **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **však** každodenně **četl**. Jan Amos Nekomenský Mé asistentské pověření lidem se zdálo, že přímo klokotá, každý den **jsem** /být/VB-P---1P-AA---I se **však dovídali** něco takového, co v nás vyvolávalo jsme si, že to bude mnohem jednodušší. Těžko **jsem** /být/VB-P---1P-AA---I se **však vyrovnávali** s absencí Hradila a s úžasnou bojovností

Dále se snažíme odstranit případy, kdy tvar pomocného slovesa a l-ové přičestí netvoří dohromady hledaný složený slovesný tvar. Pokoušíme se najít možné doklady přegenerování analogické těm, které jsme pozorovali v případě levého kontextu.

Vrátíme se zpět, zvolíme filtr (pozitivní), nastavíme rozsah hledání <1,2>, zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *[tag="V[pq]-----[12].*"]*.

z nich pochvalovala. Podle slov soutěžících, se kterými **jsem** /být/VB-P---1P-AA---I **hovořili**, **byla** v Boleticích příležitost skvěle si zastřílet v Mabon. " Hebera založila své vojsko, ale to **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **nevěděl**. **Znal** jsem ji jako laskavou dívku, kterou na soutěžích tvrdá práce. " Vítězství na mistrovství republiky **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **nečekala**, **byla** jsem překvapená. Porotu zřejmējauzal můj odlišný zacvičit jógu (takže kdyby se mě zeptal, co **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **dělala**, **mohla** bych říct, že jógu). výpravy a společně se z nich těšili. O budoucnosti **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **nemluvila**. **Myslela** jsem, že nemusím, že Maxim Zelená dáma, máte tvary jako mají pozemšťanky. To **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **nečekal**. **Byl** jsem už jednou v jiném světě. já se přidal, když hráli z těch, které **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **znal**. **Koncertovali** jsme málem do půlnoci. Když ohniště zbyty. Když nepomůže jed, pomůže nůž! Úplně **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **zapomněl**! **Chtěl** bys asi vědět proč. Proč toto. Vzal si klobouk a tmavé kordované rukavice, které **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **mílovala**. **Věděla** jsem, že rukavice znamenají, že loňského léta jsem byl pořád ve Francii. A co **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **přijel**, **neukázal** jsem se tu, protože - protože velkou pomocí. Je to špičkový hráč. S Columbem **jsem** /být/VB-P---1P-AA---I **jednali**, **mluvil** jsem i s Voráčkem, ale on daňovou povinnost. Ukončení podnikání a kontrola OTÁZKA: Vážně **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **onemocněl** a **skončil** jsem podnikání v oblasti služeb. Zajímalo Pak jsme si s Deanem promluvili, nebo spíš já **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **mluvil**. **Předestřel** jsem před ním všechny svoje hříchy. si, tohle je ten správný způsob života! Když **jsem** /být/VB-P---1P-AA---I **jedli**, **pustil** jsem se do dalšího vymyšleného kriminálního příběhu ODS zastupovali v oblasti životního prostředí zelení. Nic takového **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **nenapsal**. **Vyjádril** jsem údiv nad plytkými názory místopředsedy ODS

Tímto způsobem můžeme pokračovat dále. Procházení velkého počtu řádků je časově náročné a nutné je ovšem především tehdy, pokud chceme mít k dispozici nezkrácená, statisticky relevantní data.

Proto si práci opět rozdělíme. Zvolíme filtr (pozitivní), nastavíme rozsah hledání <1,2>, zvolíme **Typ dotazu lemma** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *být|bývat*.

nic nevím, " na to doktor . " Tam **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **nebyl**, **měl** jsem službu - a musím říct ,
 vyběhla s libereckou rezervou čtveřice prvotřídních hráčů . " Zaskočený **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **nebyl**, **věděl** jsem ale , že to pro nás
 obdivovali zvláště když jsem byla ve stavu , v jakém **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **byla** . **Sedávali** jsme s Karlem na lavičkách , děti
 a co ho nestojí příliš úsilí . Protože i já **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **byla** lenivá **milovala** jsem potěšení , vzniklo mezi námi okamžité
 v sobě . Váš život zvučí v mém . Dokud **jste** /být/VB-P---2P-AA---I **byli** , **byla** jsem dítětem , jež pohrdá smrtí .
 ? (Krátká pauza) V prvním lágru , kde **jsem** /být/VB-P---1P-AA---I **byli** , **choval** ses zrovna tak divně . V noci
 - jak trefně říkáte - mizející za zatáčkou . Nadšená **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **nebyla** , **jela** jsem tenkrát do Chebu , na představení
) , které nemají přímou empirickou reprezentaci ? A jak **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I již **byla pravila** , v sociologii je takových pojmů mnoho
 ... Ale zase takový frajer jako bratři Mašinové **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **nebyl** . **Věděl** jsem , že to prostě nejde .
 vám pomáhej . - V tom rozpoložení , v jakém **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **byla** , **přijala** jsem tento další malér - nevím ,
 vrhlo vstříc : " Ach dědečku ! Dědečku ! Kde **jste** /být/VB-P---2P-AA---I **byl** ! **Byl** jste tak dlouho pryč . " Děd
 i větší kameny z podlahy a ze zdí . Nejvíce **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I se **byl zaměřil** zajisté na věž , o níž jsem
 Čáral jsem po ulicích a vybíral popelnice . Takhle hladověj **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **byl** . **Poflakoval** jsem se kolem restaurací a koukal voknama

Dále zvolíme filtr (negativní), nastavíme rozsah hledání <1,2>, zvolíme **Typ dotazu tag** a do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě [tag=" [ZJ].* "]. Na následující obrázku vidíme, že kromě případů plusquamperfekta (např. 2., 3., 8., 9., 11., 12., 13. řádek) se objevují i hledané případy přegenerování.

a co ho nestojí příliš úsilí . Protože i já **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **byla** lenivá **milovala** jsem potěšení , vzniklo mezi námi okamžité
) , které nemají přímou empirickou reprezentaci ? A jak **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I již **byla pravila** , v sociologii je takových pojmů mnoho
 i větší kameny z podlahy a ze zdí . Nejvíce **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I se **byl zaměřil** zajisté na věž , o níž jsem
 nástroj volá o pomoc Zimní klavír Největší jsem byla když **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **byla** malá **smýčela** jsem hvězdy z jehličnaté oblohy žebříky mi
 dělat znamenité obchody . O páté hodině odpolední , když **jsem** /být/VB-P---1P-AA---I **byli** značně **pookřáli** , vydali jsme se na další pochod
 nejsem MLADÁ ŽENA Ano Pohlédne na něj příkře No tak **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I tedy **byla Byla** jsem s Bastem celý večer Byla jsem
 ! Poslední roky jsem byl všelike ve světě a ať **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **byl** kde **chtěl** , nikde jsem o svým starým kámošovi
 oboru realistickém , co-staruju v dobré komedii , jak už **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I ti **byl sdělil** , a je to zatím zde veliký
 Dne 13 . dubna asi kolem osmé ranní , když **jsem** /být/VB-P---1P-AA---I se **byli přiblížili** k našemu místu určení , zůstal vlak
 pokračovat : dálka hloubka výška) ale také závrať když **jsi** /být/VB-S---2P-AA---I **byl** chlapec **lezls** na stromy a střechy vlastně se bojíš
 vzlykat . Willi ji hladil po vlasech . " Jak **jsi** /být/VB-S---2P-AA---I sama **byla řekla** , " pravil mihně , " teď
 Tvé o tom , cože vzešlo ze solí , kteréž **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **byl** Tobě **poslal** . Je to nedobré a jasně značí
 Chodím , kamaráde , kolem dřev a trámů , když **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I **byl** včera **dodělal** toho Charona a nutkají mě ty trámy
 celých následujících šestnáct let jsem nedokázal dostátí slibu , jenž **jsem** /být/VB-S---1P-AA---I mu **byl dal** . Neobjevil jsem ani vraha , ani

4.4.F Formulace závěrů

Ukázali jsme návod postupů pro vyhledávání analytických tvarů (1. a 2. osoby) minulého času indikativu aktiva. V další fázi lze např. zkoumat frekvenci slovosledných schémat. Na první pohled je patrné, že nejfrekventovanější jsou případy, kdy oba tvary stojí těsně vedle sebe, přičemž varianta „*přišel jsem*“ je asi o třetinu frekventovanější, než varianta „*jsem přišel*“. Omezen je výskyt variant „*přišel* <.*> *jsem*“. Dále vlevo od pomocného tvaru slovesa už l-ové přičestí tvořící s pomocným slovesem složený tvar nenajdeme. Pokud jde o výskyt l-ového přičestí na dalších pozicích vpravo od pomocného slovesa (varianty „*jsem* <.*> *přišel*“, „*jsem* <.*> <.*> *přišel*“), tak lze konstatovat, že frekvence postupně klesá.

4.4.G Formulace dalších otázek vypluvších ze zkoumání daného jevu

Pozorujte chyby (většinou v interpunkci), které brání efektivnímu vyhledávání případů, kdy tvar l-ového přičestí významového slovesa stojí na pozici <-2,-2> vlevo od pomocného slovesa *být*. Repertoár jednotek, které mohou stát na prvním místě vlevo od tvaru pomocného slovesa *být*, stojí-li tvar l-ového přičestí významového slovesa rovněž vlevo, je omezený. Projděte znovu konkordance v ostatních korpusech řady SYN a pokuste se najít další slova, která by tento repertoár mohla obohatit.

V jaké vzdálenosti vpravo jste našli poslední případ l-ového přičestí, které tvoří s pomocným slovesem *být* analytický tvar minulého času? Podívejte se, jak vypadá situace na pozici <12,12> vpravo od tvaru pomocného slovesa *být*. Je patrné, že podíl doložených dokladů klesá, nicméně i v takto rozšířeném kontextu stále lze nalézt další doklady.

" Na základě tohoto rozsudku **jsme** /být/VB-P---1P-AA---| pak pěti dalším městům včetně Hronova peníze přijaté za počítačová data **vrátili**

, které zůstávají , by neměly před námi ukrýt to , co **jsme** /být/VB-P---1P-AA---| se již díky výzkumům těchto velkých krizí o historii našeho světa **dozvěděli**

Pokud bychom skutečně chtěli shromáždit úplný materiál, pak je třeba vzít v úvahu i případy minulého času 2. osoby s volným morfěmem *-s*. Volný morfém *-s* tvoří se slovem, k němuž se „přiklání“, grafickou jednotu. Předpokládáme, že se může pojít s řadou slov. Kromě tvarů přičestí, některých spojek, vztažných a tázacích zájmen a zájmných příslovcí by to mohla být i některá další slova, s výjimkou těch, která končí na sykavky, dále slovesných tvarů přítomných, imperativních, infinitivních a možná i dalších. Značkování grafických slov s připojeným volným morfěmem *-s*, která jsou tokenizována jako jedno lemma, není v korpusech řady SYN vždy důsledné (srov. více Osolsobě 2007a). Volný morfém *-s* se často pojí s tvarem l-ového přičestí slovesa významového (*přišels*). V morfologické značce takovýchto l-ových přičestí je na 8. pozici (osoba) uvedeno, že se jedná o 2. osobu (i v korpusech SYN2000, SYN2005, SYN2006PUB).

(Pokud se volný morfém *-s* pojí s tvarem zvrtného *se/si*, pak je z řady důvodů snazší začít vyhledávání právě od tohoto tvaru, a to proto, abychom odlišili případy, kdy l-ové přičestí je součástí tvarů minulého času indikativu a kdy je součástí tvarů kondicionálu.)

Volný morfém *-s* se dále pojí s tvary některých dalších slov. Pokusme se vyhledat ty případy, kdy se volný morfém *-s* nepojí s tvarem slovesa (l-ovým přičestím, např. *přišels*, nebo poneciálně n-/t-ovým přičestím, např. *bitas*, viz výše), a zároveň lemmatem ve slovníku automatického morfologického analyzátoru byl zvolen tvar bez volného morfěmu *-s* a zároveň ve značce je na 8. pozici zaznamenáno, že na tvaru je formálně signalizován tvar 2. osoby přísudkového slovesa. Pro tyto tvary platí a) tvar končí na *-s*, b) lemma nekončí na *-s* (podmínka nutná, nikoli postačující, viz tvary jako *nás*, *vás*, *pros*, *bos*, ...), c) jsou

označovány jako tvary 2. osoby (na 8. pozici je 2, opět podmínka nutná nikoli postačující, viz tvary jako *vás, pros, dones, ...*).

Přehled o značkování v korpusu SYN2010 získáme takto. Zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme `[lc=". *s" & lemma!=". *s" & lemma!="vy" & tag=".....2. *" & tag!="V. *"]`.

z okna .) Ale nezví ho do hospody , kdybys /kdyby/J,-S---2-----	ho mohl setřást nějakým jiným . . . BARNEY
zdůrazňuju , a navíc za to pykám , až by ses /se/P7-X4--2-----	divila . Joanna mi to může dosvědčit . " Fakticky
se Chloe na Sandie . " Vsadím se , že sis /se/P7-X3--2-----	uvědomila , žeš udělala správně . . . když jsi
Koneckonců jste jeden druhého neviděli pěknou řádku let . Možná ses /se/P7-X4--2-----	o to pokusil trochu předčasně . " Jejich cesta se
" " Původně jsme byly přesvědčené o tom , že ses /se/P7-X4--2-----	zamilovala do Bjerna , " nadhodila Michelle . " Cooo
pomodlili ? Tak se pojdte nasnídat . " Umyl sis /se/P7-X3--2-----	ruce ? Tak mi pomoz udělat kvásek . " "
, kdepak . Tohle bylo pouze první dějství . Těšil ses /se/P7-X4--2-----	na pokračování , na další zvrácené a hrůzné slasti .
" pokračoval Tony . " Od toho okamžiku , kdy ses /se/P7-X4--2-----	vrátila domů a musela jí napravit hlavu výpraskem . Tenkrát
holčičko . Ale podle mě bylo daleko děsivější , když sis /se/P7-X3--2-----	ho brala . " " Tohle vždycky říkal Jack .
to " myslí dobře " . Byl bych rád , kdybys /kdyby/J,-S---2-----	opravdově okřál a pokračoval ve zrozumovací nepolitické politice nejméně do
do hlavy kamenem ? " Whitticombe strnul . " Myslel sis /se/P7-X3--2-----	, že to nevím , co ? Ale byla jsem
radost , že nejsem baletní mistr v Košicích , a abys /aby/J,-S---2-----	to taky některým vybraným oslům , kteří budou mít vztek
, že nedá najevo svůj strach . " Jenže to ses /se/P7-X4--2-----	spletla , " prohodil Zeke , který mezitím přišel až
svatý slyšet v jemném vánku . Tož Ti přejí , abys /aby/J,-S---2-----	v jemném ovzduší májovém , v přírodě i v církvi
To jediný dává smysl , " řekl Cassidy . " Kdybys /kdyby/J,-S---2-----	byl ženská a chtěl se pomstít chlapovi , nestřílil bys
že si svou lásku nezasloužím . Zasloužil bych si , abys /aby/J,-S---2-----	mě opustila - jenže to bych ti nikdy nedovolil .

Podívejme se na frekvenční distribuci lemmat, tvarů a slovních druhů.

Víceúrovňová frekvenční distribuce

Frekvenční limit:

Úroveň	Atribut	Nerozlišovat velikost?	Pozice	(Node) začít od ²	
1.	lemma ▼	☐	KWIC ▼	slova KWIC nejvíce vlevo ▼	-
2.	lc ▼	☐	KWIC ▼	slova KWIC nejvíce vlevo ▼	X
3.	pos ▼	☐	KWIC ▼	slova KWIC nejvíce vlevo ▼	X

Přidat úroveň

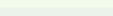

Vytvořit frekvenční seznam

Frekvenční distribuce

Frekvenční limit:

[Nastavit limit](#)

Celkem: 12 (1 str.)

	lemma	lc	pos	Frekvence	
1.	p/ n se	ses	P	7 661	
2.	p/ n aby	abys	J	5 018	
3.	p/ n se	sis	P	4 290	
4.	p/ n kdyby	kdybys	J	2 240	
5.	p/ n ty	tys	P	2 175	
6.	p/ n že	žes	J	1 397	
7.	p/ n co	cos	P	802	
8.	p/ n co	čemus	P	5	
9.	p/ n co	číms	P	4	
10.	p/ n co	čems	P	4	
11.	p/ n kdyby	dybys	J	3	
12.	p/ n co	čehos	P	2	

Připomeňme ovšem, že na lemmatizaci a značkování se nelze spolehnout absolutně. Problematické případy nelze efektivně hledat tak, že budeme hledat kandidáty na slova s připojeným volným morfémem *-s* mezi lemmaty označovanými jako *X.** končícími na *s*, protože mezi nimi převažují cizojazyčná slova⁶, kterých je velké množství. Vhodnější postup je tedy „namátková kontrola“ jednotlivých slov.

Spolehlivá je anotace slovesných tvarů I-ového přičestí (viz obrázek). Zvolíme **Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme `[tag="V[pq].....2.*" & word="*.s"]`.

⁶ Např. plurálové formy anglických slov.

nebyla jsem Edmundem . Ten byl skoro tvým bratrem a	znals /znát/VpMS---2R-AA---I	ho možná líp než sebe . Mě si vlastně nijak
Sáhl po láhvi a znovu si štědře nalil . "	Požádal /požádat/VpMS---2R-AA---P	mě o pomoc , takže ji dostaneš . " Deckard
. Nebo jsi vyvedl soud můj a při mou ,	posadils /posadit/VpMS---2R-AA---P	se na stoličce , soudce spravedlivý . Ohromil jsi národy
zlatem . Nůšemi zlata , " řekla Ilona . "	Slyšel /slyšet/VpFS---2R-AA---I	pohádku o soli nad zlato ? Nejsou letadla nad zlato
oblečku rozpatlala kusy zmrzliny a dortu . Ach jo ,	bylas /být/VpFS---2R-AA---I	strašně zlomyslné děcko . " " A změnila jsem se
On se hýbe ! - Na mě se usmál ,	viděls /vidět/VpMS---2R-AA---I	to ? - Vy jste génius , pane doktore !
toho , že ses nechala svést jedním brutálním necitou ,	neprovedlas /provést/VpFS---2R-NA---P	nic hrozného . " Pohlédnu na něho a mám pocit
se tomu na jejím místě taky bránila . . .	neměls /mit/VpMS---2R-NA---I	jet na turnaj ? " " Jo , to měl
Higginbothama , až se ho dotýčný pán zeptal : "	Potkals /potkat/VpMS---2R-AA---P	nějakýho ducha ? " Martin se vzpamatoval a podíval se
Doma Na známých místech známých věcí drůzy , kde prvně	vzhlédls /vzhlédnout/VpMS---2R-AA---1P	v opiovou výš , kovový šum tě kolébá v tvé
a nedovolil , aby se k tobě kdokoliv přiblížil .	Říkals /říkat/VpMS---2R-AA---I	, že se jmenuješ Gning Gning , a my jsme
bylo moc chytrý . " řekl doktor uštěpačně . "	Měls /mit/VpMS---2R-AA---I	tu takových případů hodně ? " " Jediná vražda ,

Nespolehlivá je naopak anotace tvarů potenciálních přičestí pasivních (viz výše).

Následující konkordance ukazují, že v případě homonymie tvaru neurčitého adverbium a tvaru vztažného adverbium s volným morfémem -s je výsledek desambiguace neuspokojivý.

Zvolíme **Typ dotazu slovní tvar** a do dotazovacího řádku napíšeme *kdes*. Podíváme-li se na frekvenční distribuci lemmat, vidíme, že lemma je ve všech případech *kdes* (tedy tvar neurčitého zájmeného příslovce *kdesi*), přičemž podíváme-li se na seznam konkordancí na následujícím obrázku, je z něj patrné, že ve všech případech jde o adverbium (tázací/vztažné) *kde* s volným morfémem -s a nikoli o adverbium neurčité (*kdes*<*kdesi*). Chyba mohla vzniknout buď na úrovni automatického značkování, nebo na úrovni desambiguace.

Frekvenční distribuce

Frekvenční limit: Nastavit limit

Celkem: 1 (1 str.)

1.	<u>p/ n</u> kdes	328
█		

jsem unavený . V noci jsem ti dvakrát volal . Kdes /kdes/Db----- byla ? " " To se ptám já tebe !
) Ty seš směšné . Myslíš , že nevím , kdes /kdes/Db----- byl až do rána ? V Rosicích na pivě .
hřáli u kamen . Drápal zavolal : " Veruno , kdes /kdes/Db----- koupila ten svetr s těma boulema ? " Byl to
vesluje vrána , z mlází se kouří , a nahoře kdes /kdes/Db----- hnula se zlehka veveřiči hnízda . . . Někdo jde
Vůbec by mu nedělalo problém být jí věrný . " Kdes /kdes/Db----- byla celej můj život ? " zeptal se . "
cestovala . Právě jsem se vrátila . " " A kdes /kdes/Db----- byla ? " " V Naře a v Aomori .
manželem . " Tome , o čem to mluví ? Kdes /kdes/Db----- ji našel ? " " Pořád to nechápeš ? "
se jich maminka aspoň zeptala : " Kam jdeš ? Kdes /kdes/Db----- byl ? " Tady se jich nikdo na nic neptal
dělníků se hemží v hloubi lomů , a parní stroj kdes /kdes/Db----- v temnu štoly vzdychá . Jak vše tu bílo v
mnoha věcmi - " " Počkej chvíli , Suli . Kdes /kdes/Db----- tohle všechno sebral ? " " V jednom z pokojů

Disambiguace v případě homonymie vztažného zájmena *co* s volným morfémem *-s* a substantivní zkratky goniometrické funkce vykazuje také poměrně špatné výsledky.

Zvolíme **Implicitní atribut Typ dotazu cql** a do dotazovacího řádku napíšeme *[word="cos"* & *tag="NN.*"]*.

dobrej ? Jeho syn teď asi brečí . To , cos /cos/NN-----g- mu řekl , Martine , bylo hnusný . Jeho syn
To je báječné ! Ty můj drahej dacane ! A cos /cos/NN-----g- dělal ? JAKUB : Chechtal jsem se . PÁN :
píseck ? " dobírala si ji Andrea . " A cos /cos/NN-----g- celou dobu dělala ? Potkala jsi tam nějaké děti ?
to připisovala vinu , omlouvám se . To , o cos /cos/NN-----g- požádal , je ale špatné . Je to špatné pro
(uvažujeme - li diferenciál d (sin) = cos /cos/NN-----g- d) Je zřejmé , že pro jednoznačnou statickou charakteristiku
" To jsem si taky pomyslel . " " A cos /cos/NN-----g- udělal ? Asi sis dal drink . " " Ano
ve všech novinách a v televizi . " " A cos /cos/NN-----g- mu na to řekl ? " zeptal se Christian .
hledí mu na paty . Však vždycky přijde čas a cos /cos/NN-----g- ho vábí zpět , k ženě se vrací zas ,
doufat obmyslem byla věrnost - Od té doby však , cos /cos/NN-----g- ho spatřil , a řekl - proč bych se modlil
do své montážní jámy a vylov toho nejhezčího cucína , cos /cos/NN-----g- v tomhle moly prožraném bazáru kdy měl . "
ten chlap Rettig se mnou odmítá komunikovat . Jenže cos /cos/NN-----g- taky čekal , ty naivko ? položil si Dunlap v

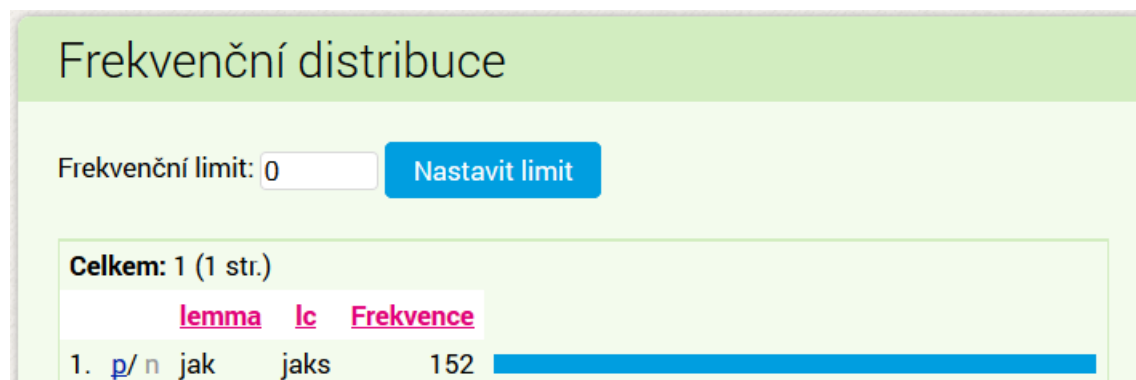
Zvolíme filtr (negativní), rozsah hledání <-1,-1>, **Typ dotazu tag** a do dotazovacího řádku napíšeme *[ZJ].**. Tímto způsobem odstraníme jasné případy chybné desambiguace vztažného *cos* a můžeme sledovat 75 zbylých řádků.

to připisovala vinu , omlouvám se . To , o cos /cos/NN-----g- požádal , je ale špatné . Je to špatné pro
jsem ovšem nemohl vědět , že ? " Tak cos /cos/NN-----g- tam dělal ? " " To víš , tak jsem
" " Ale vždyť tady nejsi první den . Tak cos /cos/NN-----g- dělal ? " " Plaval , jedl a pil .
a vpadli do kouzelného Melatina . Potůček jím protékající bublal cos /cos/NN-----g- o věčné změně , a než jsme se nadáli ,
stejná jako ta v rozpadu neutronu , tedy s faktorem cos /cos/NN-----g- , zatímco pro vrchol c - d - W je
do noci Prší venku do noci tak tichá v stromech cos /cos/NN-----g- ' jen šelestí a vzdychá ; to jich listy tichounce
zahrad) Mařenka Paní Kamile Vodičkové K hrobu u zdí cos /cos/NN-----g- mne zvalo na zahradě hřbitova ; nad ním deska bez
" Protože jsem ti loni v zimě dovolila , o cos /cos/NN-----g- žádal . Kdybych se ti nedala tak lacinou , mluvil
se , uměla . Však v téhle chvíli pojednou zašumělo cos /cos/NN-----g- nade mnou , a já jsem ve tmě uviděl vzlétnout
mně vítr v šatech po kapsách slídě zda jsem schoval cos /cos/NN-----g- trvanlivějšího z čeho duše i tam by mohla němě pít
tatík s matkou v pozdní chvíli . V tom obrovského cos /cos/NN-----g- se nad grunt chýlí a vleče přes šindely střechy holé
něj , aby je udržel rovně . " Proč jsi cos /cos/NN-----g- udělal , zvorals to ? " zavrčel . " Koupil
frajerka . Taky že jsem . Ach bože . Máš cos /cos/NN-----g- chtěla . Teddymu bláto evidentně nevádí . Hopsá si v

V řadě případů (26) jde o chybnou desambiguaci vztažného/tázacího zájmena *co* s volným morfémem *-s*. Bez správné interpretace se ocitají ovšem i případy neurčitého zájmena *cos* (ruční analýzou lze zjistit, že v 30 případech z 75 jde o neurčité zájmeno *cos<cosi>*). Pouze v 19 případech se skutečně jedná o název goniometrické funkce.

Podobně můžeme postupovat dále. Zvolíme **Typ dotazu slovní tvar** a do dotazovacího řádku napíšeme *jaks*. Podíváme-li se na frekvenční distribuci lemmat, lc a tagů, vidíme, že lemma je ve všech případech *jak* a tag *Db-----*. *.

ten hovor už stojí " Když si pomyslím ,	jaks /jak/Db-----	na toho hochu celou válku čekala - já jen ,
" O čem máme lhát ? " Tak ,	jaks /jak/Db-----	to už dělal , napřed na severu v okrese Purdom
buď naklepej , nebo namluv jen stránečku o tom ,	jaks /jak/Db-----	za první války světové sbíral vajgly , dělal z nich
bych , že ses nakazil od ty pouliční děvky ,	jaks /jak/Db-----	byl posledně v Baton Rouge . " Nikdy jsem nebyl
nevolky válejí v hlavince . Z toho hrubého obrysu ,	jaks /jak/Db-----	naznačil , mi čím dál více připadá , že bychom
hochu , řekl si . Musels to udělat tak ,	jaks /jak/Db-----	to udělal . " Henry , " zeptal se .
! Podívej se , prosím tě , jak vypadáš a	jaks /jak/Db-----	' to tu zaprasila ! " Basket strhl ze stolu
podívat do pracovny , jestli je tam všechno tak ,	jaks /jak/Db-----	to včera opustila ? " Odpoledne jsem pár hodin přebírala
zapalovat pánům cigarety ? A takovým zapalovačem , McNeilová ;	jaks /jak/Db-----	k němu přišla ? Je odporný . " A skutečně
lidí , se kterejma se tolik oháníš , dozvědi ,	jaks /jak/Db-----	zasabotoval Delaeroixovu popravu - " " Zasabotoval - " "

Všimněme si taky, že na úrovni morfologické značky není patrné, že na tvaru se formálně demonstruje tvar 2. osoby přísudkového slovesa (na 8. pozici není „2“, ale „-“). Tento fakt souvisí s chybnou lemmatizací. Tvar není chápán jako tvar s volným morfémem –s, ale jako neurčité adverbium *jaks*<*jaksi*. To se v korpusových dokladech patrně nevyskytuje, pokud bychom to ovšem chtěli dokázat, museli bychom projít ručně všech 152 řádků.

4.4.H Zadání cvičení, v nichž lze uplatnit analogické postupy

Za použití analogických postupů vyhledejte tvary analytického futura (*budu spát*), kondicionálu přítomného (*přišel bych*), kondicionálu minulého (*byl by zaspal*), pasiva (*jsem chválen*, *budu chválen*, *byl jsem chválen*), přechodníků pasiva (*jsa stíhán*, *byv poslán*).

Podívejte se, jak jsou v korpusech lemmatizována, označována a popř. desambiguována slova jako *tos*, *komus*, *kams*, *pročs*, *začs*, *prýs*, Všimněte si, kdy má tvar s volným

morfémem *-s* ve značce uvedeno na 8. pozici (osoba), že jde o 2. osobu, a kdy nikoli. Má toto řešení nějakou logiku?

Projděte konkordance tvaru *jaks* (ve všech korpusech řady SYN) a podívejte se, v kolika případech jde o adverbium s volným morfémem *-s* a v kolika případech o básnické „*jaksi*“.

Vyhledejte tvary s volným morfémem *-s* v Korpusu soukromé korespondence (ksk-dopisy) a porovnejte jejich frekvenci (relativní) s frekvencí ve velkých synchronních korpusech řady SYN.